

LIJST VAN AFKORTINGEN

BBP	Bruto binnenlands product
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
MTA	Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid
NBB	Nationale Bank van België
NMBS	Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

CONVENTIONELE TEKENS

—	het gegeven bestaat niet of heeft geen zin
n.	niet beschikbaar
pct.	procent
p.m.	pro memorie
r	raming

VERLOOP VAN DE RESULTATEN VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN IN 1998

Deze analyse over de jaarresultaten van de niet-financiële ondernemingen is gebaseerd op de door de Balanscentrale verstrekte, gestandaardiseerde informatie. De studie is als volgt opgebouwd: het eerste deel behandelt de representativiteit van de voor de analyse gebruikte gegevens. In het tweede deel wordt eerst het verloop beschreven van de resultaten op een geaggregeerd niveau en wordt het verband gelegd met het algemene conjunctuurverloop, waarna dieper wordt ingegaan op het verloop van de resultaten per bedrijfstak en per bedrijfsgrootte. Ten slotte wordt het verloop van de rentabiliteit onderzocht vanuit zowel een algemene als een meer gedetailleerde invalshoek. Er wordt niet ingegaan op de gegevens uit de sociale balans, vermits daar een ander artikel in dit tijdschrift aan wordt gewijd.

1. HOOFDKENMERKEN EN REPRESENTATIVITEIT VAN DE GEBRUIKTE GEGEVENS

Krachtens de wet van 24 maart 1978 op de openbaarmaking van de akten en van de jaarrekeningen van de handelsvennootschappen en van de burgerlijke vennootschappen die de rechtsvorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen, verzamelt de Balanscentrale sinds het einde van de jaren zeventig jaarlijks gegevens over de rekeningen van de niet-financiële ondernemingen. Aanvankelijk waren vooral de grote ondernemingen verplicht een balans neer te leggen, maar in het kader van een Europese richtlijn werd die verplichting vanaf 1984 uitgebreid tot alle niet-financiële ondernemingen.

Deze studie over de ondernemingsresultaten is de laatste die in BEF zal gebeuren; vanaf volgend jaar (jaarrekeningen 1999) wordt immers integraal op EUR overgeschakeld. Voor balansen die zijn afgesloten na 31 december 1998 heeft een onderneming tijdelijk de keuze: zij mag haar rekening hetzij in BEF hetzij in EUR¹ neerleggen;

de ondernemingen zijn pas vanaf 1 januari 2002 verplicht hun rekeningen in EUR neer te leggen.

De Balanscentrale verzamelt de gegevens aan de hand van gestandaardiseerde documenten die uiterlijk zeven maanden na de afsluiting van het boekjaar dienen te worden neergelegd. Na verificatie en eventuele correctie van de gegevens teneinde te voldoen aan de opgelegde kwaliteitsnormen is een eerste analyse mogelijk op basis van een extrapolatie van de gegevens van het voorgaande jaar, uitgaande van een constante steekproef over de laatste twee jaar.

Om een meer verfijnde analyse mogelijk te maken, wordt het totale ondernemingenbestand opgesplitst naar bedrijfsgrootte en naar sector. De eerste onderverdeling gebeurt op grond van het type schema (« volledig » of « verkort ») dat wordt ingediend. Een onderneming wordt geacht een balans volgens het volledige schema neer te leggen indien ze gemiddeld meer dan 100 werknemers in dienst heeft (uitgedrukt in « voltijdse equivalenten ») of indien ze ten minste twee van de volgende criteria overschrijdt:

- een personeelsbestand van 50 werknemers in « voltijdse equivalenten »;
- een omzet, exclusief btw, van 200 miljoen BEF;
- een balanstotaal van 100 miljoen BEF.

Iets minder dan 10 pct. van de Belgische ondernemingen kunnen volgens die criteria als grote ondernemingen worden beschouwd. In termen van balanstotaal vertegenwoordigen zij echter ongeveer 85 pct.

In deze analyse wordt vervolgens ook een onderscheid gemaakt tussen de ondernemingen uit de verwerkende nijverheid en bedrijven die in andere sectoren actief zijn. Voor sommige aspecten van de studie leek het nuttig een nog meer gedetailleerde opsplitsing naar bedrijfstak uit te voeren.

¹ Op 20 oktober 1999 waren er bij de Balanscentrale 6.628 jaarrekeningen neergelegd die waren afgesloten na 31 december 1998. Daarvan waren er slechts 28 (0,4 pct.) uitgedrukt in EUR.

Het voor deze studie gebruikte staal bevat 114.174 ondernemingen en vertegenwoordigt 57,6 pct. van het totale aantal in 1997 neergelegde jaarrekeningen, iets minder dan bij de studie over 1997, maar nog steeds ruimschoots voldoende qua representativiteit. Uit een opsplitsing van deze laatste naar ondernemingsgrootte blijkt dat de grote ondernemingen het best zijn vertegenwoordigd (73,5 pct. ten opzichte van slechts 56,3 pct. bij de kmo's). Op basis van het balanstotaal draait de vergelijking nog meer in het voordeel van de grote ondernemingen uit (87,1 pct. t.o.v. 60,9 pct.). Opgesplitst naar sector blijkt dat de steekproef een vergelijkbare representativiteit bevat voor de verwerkende nijverheid en de niet-verwerkende bedrijfstakken, dit zowel inzake aantal ondernemingen als voor het balanstotaal.

Dat de grotere ondernemingen in de steekproef het sterkst vertegenwoordigd zijn, is te verklaren door de strengere rapporteringseisen die voor deze bedrijven gelden als gevolg van bijvoorbeeld een notering op de beurs en vloeit ook voort uit het feit dat de Balanscentrale deze groep met enige voorrang behandelt teneinde de representativiteit van de totale steekproef in

termen van balanstotaal zo snel mogelijk op een voldoende hoog peil te brengen.

De gebruikte techniek van extrapolatie op basis van een constante steekproef heeft het nadeel dat geen rekening wordt gehouden met de creatie van nieuwe bedrijven en het verdwijnen van bestaande bedrijven in de loop van het beschouwde boekjaar.

Een analyse van de volledige jaarrekeningen sinds 1994 toont evenwel aan dat de afwijking van de finale cijfers ten opzichte van de initiële cijfers van de steekproef beperkt blijft en dat er blijkbaar geen sprake is van een systematische over- of onderschatting van de finale cijfers. Over de vier onderzochte jaren bedroeg de gemiddelde afwijking op het niveau van de toegevoegde waarde slechts 0,6 pct. Voor het nettobedrijfsresultaat en het resultaat na belastingen werd een gemiddelde afwijking van respectievelijk 0,4 en 1,8 pct. vastgesteld.

In de loop van 1998 werden 21.617 nieuwe ondernemingen opgericht, een stijging met 7,2 pct. ten opzichte van het jaar ervoor en het hoogste aantal sinds 1992. Tevens verdwenen er

TABEL 1 — REPRESENTATIVITEIT VAN HET CONSTATE STAAL

	1997 Totaal van de vennootschappen ¹	1997 Vennootschappen uit het staal ²	Representativiteit, in procenten, van het voor de analyse van de resultaten van 1998 gebruikte staal	p.m. idem voor het voor de analyse van de resultaten van 1997 gebruikte staal
	(1)	(2)	(3) = (2) : (1)	
Aantal ondernemingen (eenheden)	198.360	114.174	57,6	59,7
waarvan (in pct. van het totaal) :				
volledig schema	7,5	9,6	(73,5)	(69,6)
verkort schema	92,5	90,4	(56,3)	(58,8)
verwerkende nijverheid	10,5	11,3	(61,6)	(64,8)
niet-verwerkende bedrijfstakken	89,5	88,7	(57,1)	(59,1)
Balanstotaal (miljarden BEF)	20.388	16.840	82,8	83,5
waarvan (in pct. van het totaal) :				
volledig schema	83,7	88,0	(87,1)	(87,0)
verkort schema	16,3	12,0	(60,9)	(63,9)
verwerkende nijverheid	24,3	26,5	(87,8)	(87,5)
niet-verwerkende bedrijfstakken	75,7	73,5	(78,3)	(82,2)

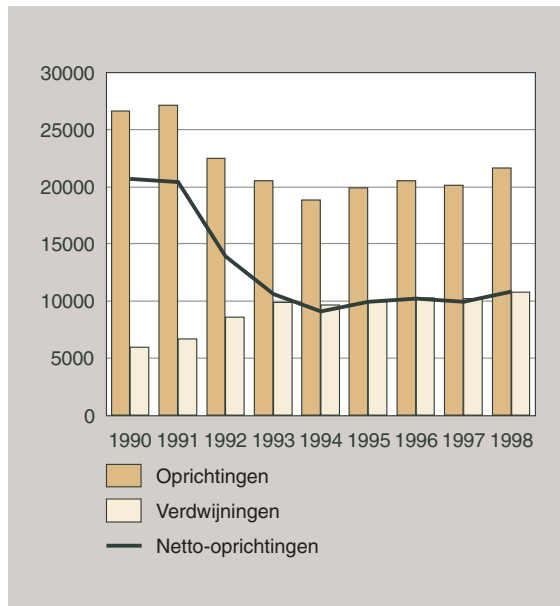
Bron : NBB.

¹ De rekeningen van 1997 bevatten alle rekeningen afgesloten tussen 1 januari en 31 december 1997.

² Ondernemingen waarvoor de jaarrekeningen voor 1998 reeds beschikbaar zijn en die tevens voorkwamen in het bestand van de Balanscentrale over 1997.

GRAFIEK 1 — OPRICHTINGEN EN VERDWIJNINGEN VAN ONDERNEMINGEN

(eenheden)

Bron : NBB.

10.779 ondernemingen, waarvan 5.357 als gevolg van een faillissement, dat is respectievelijk 5,3 pct. meer en 11,5 pct. minder dan in 1997. Het aantal faillissementen daalde voor het eerst sinds de jaren tachtig. Die daling was, met uitzondering van de horeca, een algemeen fenomeen. Zij was evenwel het meest uitgesproken in de industrie, de handel en de diensten aan ondernemingen en was deels een gevolg van de nieuwe wetten over faillissementen en concordaten die in werking traden op 1 januari 1998. Deze wetten hebben vooral een preventieve bedoeling door bedrijven met tijdelijke problemen een adempauze te gunnen. Zo werd het juridische concordaat beschouwd als een reddingsboei ter voorkoming van het faillissement. Maar terzelfder tijd bieden deze wetten de bedrijven de mogelijkheid op vrijwillige basis in vereffening te gaan zodra een faillissement wordt overwogen. Dat verklaart allicht waarom de verdwijningen in een andere vorm dan faillissement met ongeveer 30 pct zijn gestegen.

Per saldo zouden er derhalve 10.838 ondernemingen zijn bijgekomen, een stijging met ongeveer 10 pct. ten opzichte van 1997. Dat is de eerste noemenswaardige toename in drie jaar tijd en een weerspiegeling van de gunstige conjunctuur in 1997 en de eerste helft van 1998. In de veronderstelling dat het nettoverloop van

het aantal bedrijven indicatief is voor het verloop van de activiteit, betekent een en ander dat de hier besproken resultaten op basis van een constant staal, de werkelijke ontwikkelingen enigszins kunnen onderschatten.

Tijdens de laatste vijf jaar zijn er in België jaarlijks gemiddeld ongeveer 10.000 bedrijven bijgekomen. Dat is een stuk minder dan aan het begin van de jaren negentig toen er zo'n 20.000 netto-oprichtingen per jaar genoteerd werden. In vergelijking met het begin van het decennium daalde het aantal oprichtingen met zo'n 20 pct. Daartegenover staat dat het aantal verdwijningen met meer dan de helft gestegen is.

In procenten van het aantal bestaande ondernemingen¹ zijn zowel het aantal opgerichte (6,8 pct. in 1998), het aantal verdwenen (3,4 pct. in 1998) als het aantal netto gecreëerde ondernemingen (3,4 pct. in 1998) over de laatste vijf jaar zeer stabiel gebleven. De sinds 1990 opgetekende nettoaangroei van het aantal ondernemingen was vooral geconcentreerd in de niet-verwerkende bedrijfstakken. Van de 67.632 nieuwe bedrijven die over de periode 1990-1997 een jaarrekening deponeerden, waren er 64.086 afkomstig uit de niet-verwerkende bedrijfstakken en slechts 3.546 uit de verwerkende nijverheid.

2. VERLOOP VAN DE ONDERNEMINGSRESULTATEN

2.1 Algemeen resultaat en conjunctuur

De totale door de niet-financiële ondernemingen gecreëerde toegevoegde waarde, die het verschil weergeeft tussen de bedrijfsopbrengsten van die ondernemingen en de kostprijs van de door derden geleverde goederen en diensten en die derhalve overeenstemt met de nettobijdrage van de ondernemingen aan de economische groei tegen werkelijke prijzen, bedroeg in 1998 4.386,5 miljard BEF, een stijging met 5 pct.

¹ Het gaat hier om het totale aantal ondernemingen. Dat aantal ligt veel hoger dan wat blijkt uit de statistieken van de jaarrekeningen. Bij deze laatste valt immers een aantal ondernemingen weg door niet tijdige rapportering, door het niet voldoen aan de kwaliteitsnormen opgelegd door de Balanscentrale of door het juridische statuut van de onderneming.

tegenover 1997. In 1997 was de toegevoegde waarde volgens de jaarrekeningen nog met 7 pct. in de hoogte gegaan. Er moet wel geweest worden op een methodologische verandering die in 1996, in het kader van de invoering van de sociale balans, werd aangebracht. De bezoldigingen van uitzendkrachten alsmede de salarissen en pensioenen van bestuurders, zaakvoerders en werkende vennoten zonder arbeidsovereenkomst werden bij de invoering van de sociale balans niet langer als personeelskosten beschouwd maar ondergebracht in de rubriek « Diensten en diverse goederen », die deel uitmaakt van de aankopen. Tot 1995 werden de daaraan verbonden uitgaven derhalve beschouwd als een deel van de toegevoegde waarde, wat sinds 1996 niet meer het geval is. In werkelijkheid zouden nog niet alle bedrijven in de jaarrekening 1996 overgegaan zijn op de nieuwe methodologie. Volgens schattingen van de Balanscentrale zou ongeveer 15 pct. van de bedrijven pas voor het boekjaar 1997 op de nieuwe methodologie zijn overgeschakeld. Het effect daarvan is dat de gegevens van de Balanscentrale de toename van de toegevoegde waarde in 1996 en, weliswaar in geringere mate, ook nog in 1997 onderschatten. Een vergelijking

in de tijd moet derhalve met de nodige omzichtigheid gebeuren.

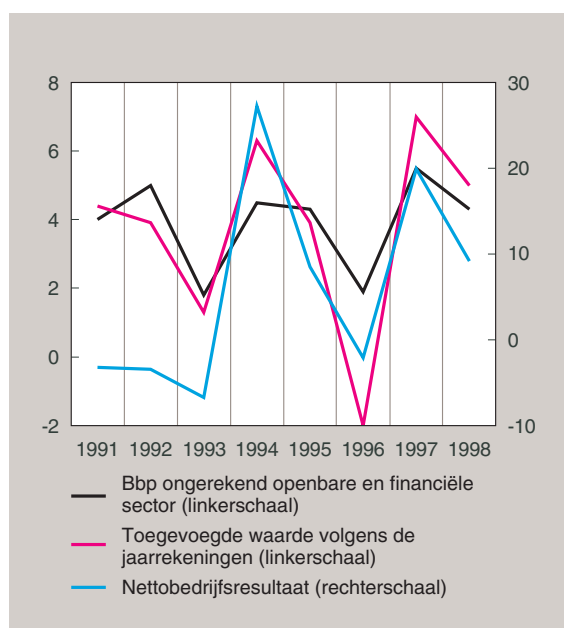
Het verloop, in 1998, van de toegevoegde waarde van de niet-financiële vennootschappen volgens de jaarrekeningen sloot nauw aan bij de gegevens die het INR in het kader van de nationale rekeningen heeft gepubliceerd. De nominale groei van de Belgische economie als geheel vertraagde immers van 4,8 pct. in 1997 tot 3,9 pct. in 1998, door de combinatie van een iets lagere reële activiteitstoename (2,9 pct. ten opzichte van 3,2 pct.) en een verdere vertraging van de prijsstijgingen. Laat men de activiteit van de overheid en van de financiële sector buiten beschouwing, teneinde nauwer bij het concept van de jaarrekeningen aan te sluiten, dan vertraagde de nominale economische groei van 5,5 pct. in 1997 tot 4,3 pct. in 1998. Die vertraging deed zich vooral in de tweede jaarhelft voor en bleek van relatief korte duur te zijn, aangezien ze reeds begin 1999 tot stilstand kwam.

De toegevoegde waarde van een onderneming bestaat uit de personeelskosten, de overige bedrijfskosten, afschrijvingen en voorzieningen en, ten slotte, het nettobedrijfsresultaat. De personeelskosten, die met een gewicht van 58 pct. veruit het belangrijkste bestanddeel van de toegevoegde waarde uitmaken, stegen in 1998 met 3,8 pct. Hoewel in deze rubriek ook de pensioenuitgaven worden opgetekend, zijn de jaarlijkse veranderingspercentages in deze uitgavenpost meestal zogoed als volledig terug te voeren op wijzigingen in het personeelsbestand en aanpassingen in het loon per werknemer. In 1998 zou de werkgelegenheid per voltijds equivalent bij de niet-financiële bedrijven met 1,5 pct. zijn gestegen. Een voltijds werknemer zou zijn loon met gemiddeld 2,2 pct. hebben zien stijgen. Deze grootheden stoken in grote mate met de overeenkomstige informatie uit de sociale balans. Rekening houdend met een inflatie van gemiddeld 0,9 pct. in 1998, komt dit neer op een gemiddelde reële loonstijging per voltijds werknemer van 1,3 pct.

De overige bedrijfskosten en de afschrijvingen en voorzieningen stegen enigszins sneller dan de personeelskosten, namelijk met respectievelijk 7,8 en 4,4 pct. Al met al stegen de aan de bedrijfsactiviteit van de ondernemingen verbonden kosten met 4,2 pct.

GRAFIEK 2 — TOEGEVOEGDE WAARDE EN NETTOBEDRIJFSRESULTAAT VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN EN BBP ONGEREKEND DE ACTIVITEIT VAN DE OPENBARE EN FINANCIËLE SECTOR

(veranderingspercentages ten opzichte van het voorgaande jaar)

Bronnen : NBB, INR.

TABEL 2 — VOORNAAMSTE BESTANDDELEN VAN DE RESULTATENREKENING VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN

	Veranderingspercentages t.o.v het voorgaande jaar					Miljarden franken	Procenten van de toegevoegde waarde
	1994	1995	1996	1997	1998 r	1998 r	1998 r
Toegevoegde waarde	6,3	3,9	-2,0	7,0	5,0	4.386,5	100,0
Personeelskosten	2,8	2,7	-3,4	3,3	3,8	2.539,8	57,9
Overige bedrijfskosten	12,9	6,0	5,1	2,5	7,8	257,9	5,9
Afschrijvingen en voorzieningen	4,1	4,2	0,8	4,8	4,4	853,0	19,4
Totaal	3,6	3,2	-2,0	4,9	4,2	3.650,7	83,2
Nettobedrijfsresultaat	27,2	8,5	-2,1	19,9	9,2	735,8	16,8
Financiële opbrengsten	-12,1	13,0	-1,8	33,9	-11,6	900,6	20,5
Financiële kosten	-4,7	8,6	-4,7	32,3	-16,2	794,2	18,1
Totaal	-112,7	350,7	91,1	58,8	49,2	106,4	2,4
Courant resultaat	11,4	14,4	1,5	22,8	13,0	842,2	19,2
Uitzonderlijk resultaat ¹	—	—	—	—	—	91,3	2,1
Nettoresultaat vóór belastingen	17,1	13,5	-3,5	40,8	9,3	933,5	21,3
Belastingen op het resultaat	24,3	4,1	7,0	17,6	10,9	220,3	5,0
Nettoresultaat na belastingen	14,6	17,0	-7,1	49,8	8,9	713,2	16,3

Bron : NBB.

¹ Voor dit aggregaat, waarvan het bedrag meestal gering is en positief of negatief kan zijn, heeft het geen zin een veranderingspercentage te berekenen.

Hoewel de conjunctuur in de loop van 1998 allengs is gaan verzwakken, slaagden de niet-financiële ondernemingen erin hun nettobedrijfsresultaat nog met meer dan 9 pct. te verbeteren. Historisch beschouwd, kan 1998 in dit opzicht als een voor de ondernemingen gunstig jaar worden bestempeld, hoewel de stijging van het bedrijfsresultaat minder dan de helft bedroeg van de in het voorgaande jaar opgetekende verbetering. In 1997 was de conjunctuur dan ook het hele jaar door zeer gunstig gebleven. Sinds de economische recessie van 1993 is het bedrijfsresultaat met ruim 75 pct. gestegen.

Net als tijdens de drie voorgaande jaren ontwikkelde het courante resultaat van de bedrijven zich in 1998 gunstiger dan het nettobedrijfsresultaat. Dit betekent met andere woorden dat de netto-opbrengst van hun financiële beleggingen en verplichtingen in gunstige zin evolueerde. De analyse van de financiële brutostromen wordt nogal eens bemoeilijkt door het grillige verloop van omvangrijke termijntransacties waaraan dekkingsoperaties zijn gekoppeld en die zowel in de opbrengsten als in de kosten grote bewegingen kunnen veroorzaken zonder daarom evenwel de saldi sterk te beïnvloeden. Zo is de forse daling in 1998 van zowel de financiële

opbrengsten als de financiële kosten te verklaren door de normalisering van een aantal transacties van de coördinatiecentra. In 1997 hadden die centra nog voor uitzonderlijk hoge bedragen aan dekkingsoperaties op termijn in vreemde valuta's tot stand gebracht. De forse stijging van het netto financiële resultaat is onder meer te danken aan de toename van de inkomens uit deelnemingen in andere vennootschappen, het resultaat van de zowel in België als in het buitenland fikse bedrijfswinsten en van de belangrijke participaties die de bedrijven in de loop van 1997 en 1998 hebben genomen. Tevens zijn de ontvangsten van de coördinatiecentra uit hoofde van leningen aan ondernemingen uit hun groep aanmerkelijk in de hoogte gegaan.

Het uitzonderlijke resultaat, dat vooral voortvloeit uit gerealiseerde meerwaarden op de verkoop van activa en participaties, bleef in 1998 op een hoog peil (91,3 miljard BEF), dat wel veel lager lag dan het uitzonderlijk hoge niveau van 1997 (108,4 miljard BEF).

De door de ondernemingen op het resultaat betaalde belastingen stegen met 10,9 pct., 1,7 procentpunt sneller dan de toename van het nettobedrijfsresultaat, veruit het belangrijkste be-

standdeel van het belastbare inkomen van de vennootschappen. Het is niet uitgesloten dat de in 1998 betaalde belastingen nog enigszins de sporen dragen van de in 1997 fors toegenomen bedrijfsresultaten.

Al met al boekten de niet-financiële ondernemingen een nettoresultaat van meer dan 700 miljard BEF, een toename met bijna 9 pct. tegenover 1997 en ruim een verdubbeling op vijf jaar tijd.

Uitgedrukt in procenten van de toegevoegde waarde kwam het nettoresultaat na belastingen in 1998 op 16,3 pct. uit, iets hoger dan in 1997.

2.2 Resultaten volgens bedrijfstak en bedrijfsgrootte

De totale resultaten zijn afhankelijk van het bedrijfsresultaat, het financiële resultaat – die samen het courante resultaat vormen – en het uitzonderlijke resultaat. De bedrijfsresultaten hangen meestal nauw samen met de economische activiteit en om een beter inzicht te verwerven, is vooral een benadering per bedrijfstak nuttig. Wat het financiële resultaat betreft, is het leerrijk de ondernemingsgrootte als uitgangspunt te nemen omdat de omvang van een bedrijf in principe een belangrijke determinant is van de financieringswijze. Het verloop van het finale resultaat kan om specifieke redenen uiteindelijk nog sterk verschillen van het courante resultaat. Een verklaring hiervoor vergt een micro-economische analyse.

Gemeten aan de groei van het nettobedrijfsresultaat deden de niet-verwerkende bedrijfstakken (+10,7 pct.) het in 1998, anders dan in 1997, beter dan de verwerkende nijverheid (+6,4 pct.). Beide groeipercentages liggen weliswaar aanzienlijk lager dan het jaar ervoor (toen ze respectievelijk 16,3 pct. en 26,9 pct. bedroegen), maar liggen toch boven het historische gemiddelde. Traditioneel zijn de bewegingen in de resultaten van de verwerkende nijverheid wel volatieler omdat de bedrijfsactiviteit in deze sector meer onderhevig is aan conjuncturele schommelingen.

Dat de niet-verwerkende takken in 1998 relatief betere bedrijfsresultaten wisten te behalen

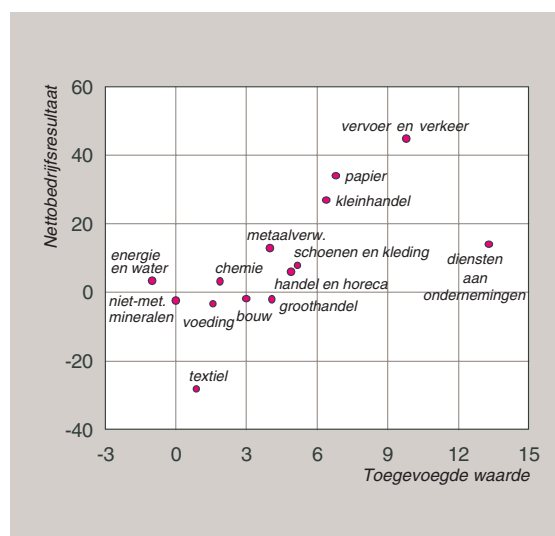
dan de verwerkende nijverheid heeft grotendeels te maken met de gewijzigde samenstelling van de vraag. De groei van de Belgische economie werd in 1998 vooral geschraagd door de binnenlandse bestedingen, die de sterkste expansie sinds het begin van het decennium lieten optekenen. Zowel de bestedingen van de particulieren als die van de ondernemingen droegen daaraan bij. De handel met het buitenland daarentegen ondervond het effect van de Azië-crisis die in de zomer van 1997 begon maar zich in 1998 voortzette. Het groeitempo van de export vertraagde fors in de loop van het jaar, terwijl de invoer van goederen en diensten onder de impuls van de binnenlandse vraag stevig bleef. De netto-uitvoer leverde voor het eerst in vijf jaar tijd een negatieve bijdrage tot de totale economische activiteit.

Uit de indeling naar bedrijfstak blijkt tevens dat er voor 1998 een nauw verband bestaat tussen het verloop van de toegevoegde waarde en dat van het nettobedrijfsresultaat.

In de niet-verwerkende takken was het vooral de sector «Vervoer en verkeer» die mooie resultaten behaalde : de toegevoegde waarde

GRAFIEK 3 — TOEGEVOEGDE WAARDE VAN DE NIET-FINANCIËLE ONDERNEMINGEN EN NETTOBEDRIJFSRESULTAAT : SECTORALE OPSPLITSING

(veranderingspercentages t.o.v. 1997)¹

Bron : NBB.

¹ Ter wille van de duidelijkheid werden twee sectoren met voor 1998 extreme waarden niet opgenomen, namelijk de ijzer- en staalnijverheid en de informatica.

steeg er met 9,8 pct. en het nettobedrijfsresultaat met ruim 45 pct. Dat was vooral te danken aan het feit dat de kosten in vergelijking met de jaren voordien trager groeiden. Vooral de telecommunicatie en de luchtvaart deden het erg goed. Ook in de branche « Diensten aan ondernemingen » waren de resultaten beter dan gemiddeld in de totale niet-verwerkende bedrijfstakken. De goede resultaten waren vooral geconcentreerd bij de leasing, de uitzendkrachten en de informatica, branches die de voorbije jaren in volle opgang waren. Dat blijkt onder andere ook uit de sterke uitbreiding van de werkgelegenheid in die branches. De andere grote takken uit de niet-verwerkende sector boekten, met uitzondering van de bouw, energie en water en de groothandel, een lichte vooruitgang.

In de verwerkende nijverheid liepen de resultaten van de verschillende bedrijfstakken, net als in 1997, sterk uiteen. De sterkste branche was de « Papier- en papierwarenindustrie, grafische nijverheid en uitgeverijen », met een groei van 6,8 pct. in toegevoegde waarde en 33,9 pct. in nettobedrijfsresultaat. De forse verbetering is vooral geconcentreerd bij twee grote mediagroepen. Daarnaast deden ook de metaalverwerking en de ijzer- en staalindustrie het beter dan het gemiddelde van de verwerkende

nijverheid. De activiteit in de metaalverwerkende sector en in de staalindustrie werd onder meer geschraagd door de sterke vraag vanuit de autosector. De andere grote takken uit de verwerkende nijverheid boekten, met uitzondering van de voeding en de textiel, een lichte vooruitgang.

Een onderscheid tussen de ondernemingsresultaten op basis van het type schema (« volledig » of « verkort ») dat wordt neergelegd, is vooral leerzaam wat de financiële structuur en de financiële resultaten betreft. Bij een analyse van de resultaten volgens ondernemingsgrootte dient er te worden op gewezen dat de gegevens die beschikbaar zijn voor de kmo's minder gedetailleerd zijn dan die van de grote ondernemingen én dat de balansstructuur van beide soorten ondernemingen enkele belangrijke verschillen vertoont.

Gemiddeld beschouwd, liggen de rentelasten van grote ondernemingen structureel lager dan die van kmo's. Voor 1998 bedroeg de gemiddeld betaalde rente respectievelijk 6 pct. en 8,7 pct. Dat verschil weerspiegelt, enerzijds, het feit dat kleinere ondernemingen doorgaans moeilijker toegang hebben tot de goedkopere financieringsinstrumenten en, anderzijds, de extra risicopremie

TABEL 3 — NETTOBEDRIJFSRESULTAAT NAAR BEDRIJFSTAKKEN

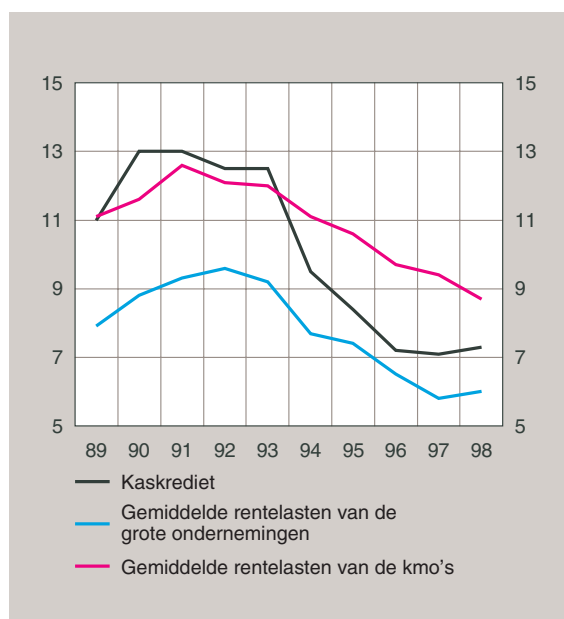
(veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar)

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998 r	p.m. Procentueel belang van de bedrijfstak in de totale toegevoegde waarde in 1998
Verwerkende nijverheid	- 10,2	- 21,8	83,1	12,4	- 12,3	26,9	6,4	35,9
waarvan :								
Metaalverwerking	- 10,4	- 29,9	116,6	- 7,9	- 0,4	21,4	12,9	11,2
Chemie	- 7,9	- 26,2	120,2	24,4	- 7,2	33,8	3,2	7,8
Voeding	0,4	1,5	11,6	3,3	- 9,1	0,3	- 3,5	4,6
Niet-verwerkende bedrijfstakken	- 0,1	- 0,3	8,3	6,2	4,0	16,3	10,7	64,1
waarvan :								
Handel en horeca	- 10,5	- 7,0	12,5	5,4	3,3	18,1	6,0	21,4
Vervoer en verkeer	0,4	- 8,3	8,7	14,8	8,3	28,4	45,9	12,9
Diensten aan ondernemingen	15,8	6,1	11,6	3,4	3,3	18,6	13,9	14,7
Bouw	- 13,7	- 10,8	11,5	6,3	- 5,9	15,4	- 2,0	5,8
Geheel van de niet-financiële vennootschappen	- 3,4	- 6,7	27,2	8,5	- 2,1	19,9	9,2	100,0

Bron : NBB.

GRAFIEK 4 — MARKTRENTEN EN GEMIDDELTE RENTELASTEN VAN DE GROTE ONDERNEMINGEN EN DE KMO'S

(procenten)

Bron : NBB.

die moet worden betaald voor hun doorgaans minder solide financiële structuur.

In vergelijking met 1997 was er wel een daling merkbaar bij de kmo's, terwijl de grote ondernemingen een iets hogere rente dienden te betalen. Een en ander zou er kunnen op wijzen

dat de verlaging van de rente door de kmo's in 1998 werd aangegrepen om zich tegen lagere rentetarieven te herfinancieren, een beweging die bij de grote ondernemingen reeds vroeger had ingezet. Het renteverskil, dat in 1997 nog 3,5 procentpunten bedroeg, daalde in 1998 tot 2,7 procentpunten.

De financiële resultaten, gedefinieerd als het verschil tussen de financiële opbrengsten en kosten in de jaarrekening, van de kmo-sector zijn structureel negatief als gevolg van de relatief hoge financieringskosten en de beperkte financiële opbrengsten eigen aan deze sector. Bij de grote ondernemingen zijn de financiële resultaten doorgaans positief. Dat is een weerspiegeling van het verschil in balansstructuur. Een voor de hand liggend voorbeeld is het veel grotere belang van aandelen aan zowel de activa- als de passivazijde van de balans van grote ondernemingen.

Het in procenten van de toegevoegde waarde uitgedrukte courante resultaat voor 1998 lag bij de grote ondernemingen dan ook een stuk hoger (21,3 pct.) dan bij de kleinere (11,5 pct.). In beide gevallen verbeterde de ratio ten opzichte van 1997 en werd de stijgende trend van de laatste jaren bevestigd.

Worden de belastingen uitgedrukt in procenten van de toegevoegde waarde, dan blijkt dat de kmo's iets meer betalen dan de grote

TABEL 4 — VERGELIJKING VAN DE STRUCTUUR VAN DE RESULTATENREKENINGEN VAN DE GROTE ONDERNEMINGEN EN DE KMO'S IN 1998

	Miljarden franken		Procenten van de toegevoegde waarde	
	Grote ondernemingen	Kmo's	Grote ondernemingen	Kmo's
1. Toegevoegde waarde	3.451	936	100,0	100,0
2. Bedrijfskosten ¹	2.871	780	83,2	83,3
3. Nettobedrijfsresultaat (= 1 - 2)	580	156	16,8	16,7
4. Financiële resultaten	154	-48	4,5	-5,1
5. Courant resultaat (= 3 + 4)	734	108	21,3	11,5
6. Uitzonderlijk resultaat	76	16	2,2	1,7
7. Belastingen	166	54	4,8	5,8
8. Resultaat na belastingen (= 5 + 6 - 7)	644	70	18,7	7,5
9. Uit te keren winst	438	19	12,7	2,0
10. Winstreservering (= 8 - 9)	206	51	6,0	5,4
p.m. Gemiddelde kosten van de schulden (procenten)			6,0	8,7

Bron : NBB.

¹ Personeelskosten, overige bedrijfskosten, afschrijvingen en voorzieningen.

ondernemingen (5,8 pct. tegen 4,8 pct.). Relateert men de belastingen echter aan het totale resultaat, dan is het verschil nog veel groter, uiteraard vanwege de uiteenlopende financiële resultaten.

De verhouding tussen het resultaat na belastingen en de toegevoegde waarde ligt bij de grote ondernemingen bijgevolg een stuk hoger dan bij de kleine en middelgrote. Over het algemeen is deze ratio sinds 1996 aanzienlijk verbeterd, voor de grote ondernemingen van 13,3 tot 18,7 pct. en voor de kmo's van 3,4 tot 7,5 pct.

3. VERLOOP VAN DE RENTABILITEIT

De rentabiliteit is een belangrijke toetssteen voor de winstgevendheid, de gezondheid en het prestatievermogen van een onderneming. Zij geeft een indicatie van de efficiëntie waarmee het eigen vermogen werd ingezet (verhouding tussen het courante resultaat vóór belastingen en het eigen vermogen, ook wel financiële rentabiliteit genaamd) of van de efficiëntie waarmee het geheel van de in de onderneming geïnvesteerde middelen werd ingezet (verhouding tussen het courante resultaat vóór belastingen en vóór de kosten van de schulden en het geheel van de in de onderneming geïnvesteerde middelen, ook wel

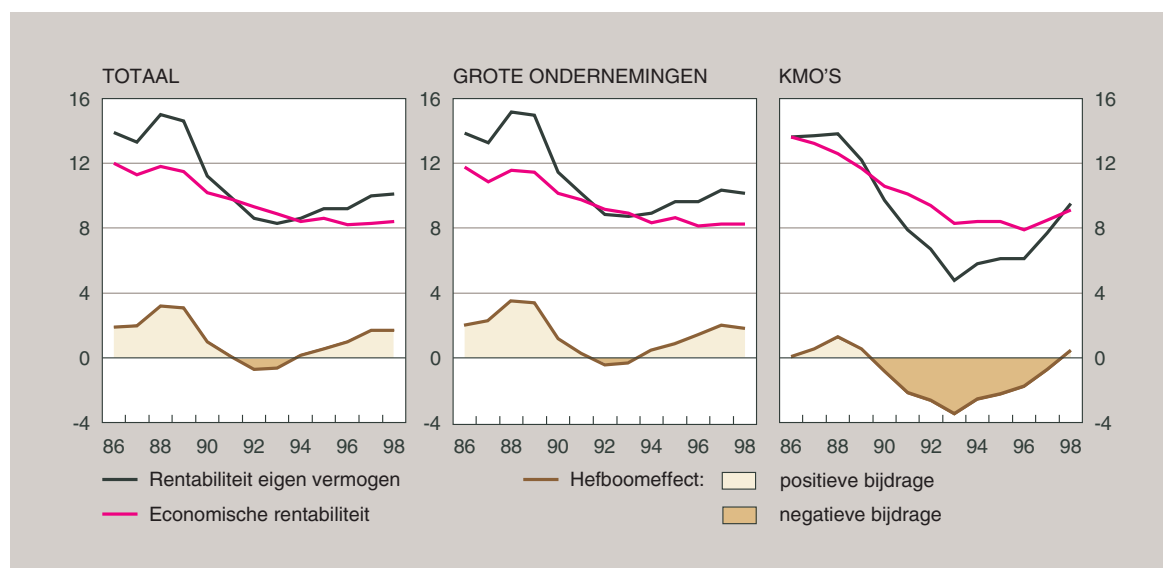
economische rentabiliteit genaamd). Het verschil tussen beide rentabiliteitsmaatstaven is te verklaren door de zogeheten «financiële hefboomcoëfficiënt». Deze laatste is positief wanneer ondernemingen erin slagen middelen te lenen tegen een rente die lager ligt dan hun economische rentabiliteit. Het daaruit resulterende overschot vloeit toe aan het eigen vermogen. Het effect valt negatief uit indien de financieringskosten van de schuld hoger uitvallen dan de rentabiliteit van het geheel van de geïnvesteerde middelen.

Al met al steeg de rentabiliteit marginaal ten opzichte van 1997. De financiële rentabiliteit steeg van 10 tot 10,1 pct. en zette aldus de sinds 1994 stijgende tendens voort. Hoewel die rentabiliteit zich op het hoogste niveau sinds 1991 bevindt, ligt zij nog heel wat lager dan tijdens de hoogconjunctuur van 1988-1991. De economische rentabiliteit van haar kant steeg van 8,3 tot 8,4 pct., wat, historisch beschouwd, ook eerder aan de lage kant blijft. Dat rentabiliteitsverloop dient evenwel te worden gezien tegen de achtergrond van de forse rendementsdaling voor alternatieve beleggingen. Het hefboomeffect bedroeg 1,7 pct., evenveel als in 1997 en het hoogste peil sinds het einde van het vorige decennium.

Bij de gedetailleerde cijfers valt vooral de forse verbetering van de financiële rentabiliteit

GRAFIEK 5 — RENTABILITEIT VAN DE ONDERNEMINGEN VOLGENS BEDRIJFSGROOTTE EN HEFBOOMEFFECT

(procenten)

Bron : NBB.

bij de kmo's op. Doordat de gemiddelde kosten van de financiële schulden voor het eerst sinds 1989 onder de economische rentabiliteit bleven, kon het hefboomeffect in positieve zin spelen en lag de financiële rentabiliteit boven de economische. De kleinere ondernemingen realiseerden daardoor een inhaalbeweging ten opzichte van de grote ondernemingen, waarbij vooral de sterke daling van de gemiddelde financiële kosten een rol heeft gespeeld.

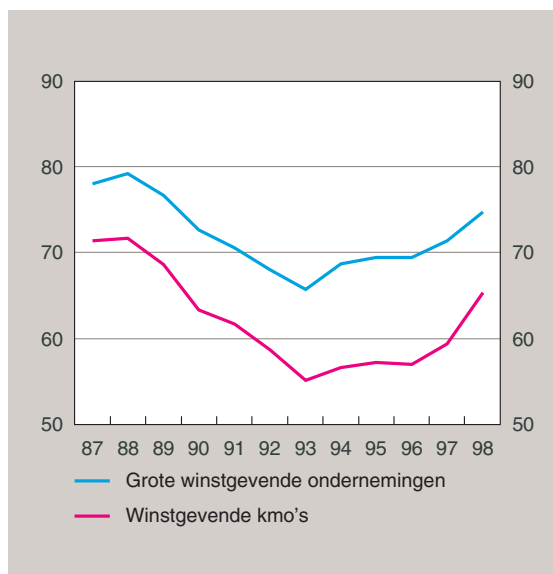
De verwerkende industrie liet een lichte verbetering van de economische rentabiliteit optekenen, die vooral geconcentreerd was in de metaalbewerking, de ijzer- en staalindustrie en de leder-, schoen- en kledingsnijverheid. In de niet-verwerkende takken was er sprake van een stabilisering van de rentabiliteit. De enige twee subsectoren die in positieve zin opvielen, waren de kleinhandel en vervoer en verkeer.

Gemiddeld beschouwd, ligt de rentabiliteit in de verwerkende nijverheid nog steeds hoger dan in de niet-verwerkende takken. De bedrijfstakken energie, metaalbewerking, chemie en leder, schoenen en kleding scoorden in 1998 beter dan het gemiddelde. Diensten aan ondernemingen, de ijzer- en staalindustrie en de niet-metaalhoudende mineralen behoorden tot de branches die een minder goed resultaat inzake rentabiliteit konden voorleggen.

Ondanks de nieuwe, zij het eerder geringe, rentabiliteitsverbetering blijven de resultaten vanuit een historisch perspectief, zoals gesteld, eerder aan de matige kant. Dat wordt ook weerspiegeld in het verloop van het aandeel van de ondernemingen die respectievelijk winst hebben geboekt of verlies hebben geleden, al houdt

GRAFIEK 6 — RELATIEF BELANG VAN DE WINSTGEVENDE ONDERNEMINGEN VOLGENS BEDRIJFSGROOTTE

(procenten)

Bron : NBB.

deze indicator geen rekening met de omvang van die positieve of negatieve resultaten. Het aandeel van de ondernemingen die winst realiseren, bleef weliswaar toenemen, maar het is nog een stuk verwijderd van de situatie tijdens de hoogconjunctuur aan het einde van de jaren tachtig.

Zoals kon worden verwacht op basis van het rentabiliteitsoverloop, groeide het aantal winstgevende kleine en middelgrote ondernemingen sterker dan het aantal grote winstgevende ondernemingen. Een en ander belet niet dat het percentage winstgevende grote bedrijven nog steeds hoger ligt dan het percentage winstgevende kmo's.

SYNTHESE VAN DE VOORNAAMSTE BESTANDDELEN VAN DE RESULTATENREKENINGEN VAN HET GEHEEL VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN

BIJLAGE 1

Volledige en verkorte schema's

(miljarden franken)

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998 r
Toegevoegde waarde	3.055,7	3.276,3	3.421,1	3.555,7	3.603,1	3.830,9	3.982,0	3.903,2	4.177,7	4.386,5
Personeelskosten	1.867,7	2.051,9	2.173,8	2.280,5	2.321,2	2.387,1	2.451,8	2.369,9	2.447,0	2.539,8
Overige bedrijfskosten	113,2	137,0	138,3	148,5	152,3	171,9	182,2	191,5	239,3	257,9
Brutobedrijfsresultaat	1.074,8	1.087,4	1.109,0	1.126,7	1.129,6	1.271,9	1.348,0	1.341,8	1.491,4	1.588,8
Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen	548,1	610,3	647,0	680,3	713,2	742,3	773,5	779,5	817,3	853,0
Nettobedrijfsresultaat	526,7	477,1	462,0	446,4	416,4	529,6	574,5	562,3	674,1	735,8
Financiële opbrengsten	483,2	567,4	640,7	747,5	780,0	686,0	775,5	761,4	1.019,3	900,6
Financiële kosten	462,4	553,6	621,7	742,3	727,1	692,7	752,0	716,5	948,0	794,2
Courant resultaat	547,5	490,9	481,0	451,6	469,3	522,9	598,0	607,2	745,4	842,2
Uitzonderlijk resultaat	80,0	0,1	-0,5	26,6	3,5	30,8	30,3	-1,0	108,4	91,3
Belastingen op het resultaat	118,2	120,1	123,0	115,4	122,0	151,6	157,8	168,9	198,7	220,3
Nettoresultaat na belastingen	509,3	370,9	357,5	362,8	350,8	402,1	470,5	437,3	655,1	713,2

SYNTHESE VAN DE VOORNAAMSTE BESTANDDELEN VAN DE RESULTATENREKENINGEN VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN

BIJLAGE 2

Volledige schema's
(miljarden franken)

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998 r
Toegevoegde waarde	2.456,9	2.611,7	2.702,8	2.779,9	2.786,6	2.962,6	3.055,0	3.061,4	3.294,7	3.450,8
Personeelkosten	1.484,2	1.622,3	1.706,1	1.774,4	1.786,1	1.826,0	1.858,0	1.871,0	1.943,0	2.010,1
Overige bedrijfskosten	93,3	115,8	118,2	125,4	123,3	141,1	147,5	154,2	198,2	215,8
Brutobedrijfsresultaat	879,4	873,6	878,5	880,1	874,2	995,5	1.049,5	1.036,2	1.153,5	1.224,9
Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen	441,1	485,8	509,7	530,1	551,7	573,1	592,7	592,9	617,3	644,8
Nettobedrijfsresultaat	438,3	387,8	368,8	350,0	322,5	422,4	456,8	443,3	536,2	580,1
Financiële opbrengsten	457,8	538,7	609,2	712,6	743,1	648,8	737,1	723,8	973,1	848,0
Financiële kosten	413,2	492,7	547,5	657,8	634,1	597,4	650,9	618,6	844,0	693,8
Courant resultaat	482,9	433,8	430,5	404,8	431,5	473,8	543,0	548,5	655,3	734,3
Uitzonderlijk resultaat	69,7	-7,2	-8,1	17,5	-6,5	21,3	19,2	-13,0	92,4	75,6
Belastingen op het resultaat	92,4	90,8	92,6	82,5	87,2	113,4	116,3	126,5	150,4	166,3
Nettoresultaat na belastingen	460,2	335,8	329,8	339,8	337,8	381,7	445,9	409,0	607,3	643,6

SYNTHESE VAN DE VOORNAAMSTE BESTANDDELEN VAN DE RESULTATENREKENINGEN VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN

BIJLAGE 3

Verkorte schema's
(miljarden franken)

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998 r
Toegevoegde waarde	598,8	664,6	718,3	775,8	816,5	868,3	927,0	841,8	883,0	935,7
Personeelskosten	383,5	429,6	467,7	506,1	535,1	561,1	593,8	498,9	504,0	529,7
Overige bedrijfskosten	19,9	21,2	20,1	23,1	26,0	30,8	34,7	37,3	41,1	42,1
Brutobedrijfsresultaat	195,4	213,8	230,5	246,6	255,4	276,4	298,5	305,6	337,9	363,9
Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen	107,0	124,5	137,3	150,2	161,5	169,2	180,8	186,6	200,0	208,2
Nettobedrijfsresultaat	88,4	89,3	93,2	96,4	93,9	107,2	117,7	119,0	137,9	155,7
Financiële opbrengsten	25,4	28,7	31,5	34,9	36,9	37,2	38,4	37,6	46,2	52,6
Financiële kosten	49,2	60,9	74,2	84,5	93,0	95,3	101,1	97,9	104,0	100,4
Courant resultaat	64,6	57,1	50,5	46,8	37,8	49,1	55,0	58,7	80,1	107,9
Uitzonderlijk resultaat	10,3	7,3	7,6	9,1	10,0	9,5	11,1	12,0	16,0	15,7
Belastingen op het resultaat	25,8	29,3	30,4	32,9	34,8	38,2	41,5	42,4	48,3	54,0
Nettoresultaat na belastingen	49,1	35,1	27,7	23,0	13,0	20,4	24,6	28,3	47,8	69,6

SYNTHESE VAN DE VOORNAAMSTE BESTANDDELEN VAN DE RESULTATENREKENINGEN VAN DE VERWERKENDE NIJVERHEID

BIJLAGE 4

Volledige en verkorte schema's
(miljarden franken)

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998 r
Toegevoegde waarde	1.322,8	1.381,1	1.366,0	1.376,4	1.344,0	1.445,4	1.496,8	1.449,4	1.531,8	1.573,9
Personeelskosten	819,6	888,5	912,6	929,6	915,9	922,9	931,8	907,3	926,9	949,3
Overige bedrijfskosten	28,1	35,2	36,7	37,0	39,1	43,9	46,4	47,3	49,7	50,5
Brutobedrijfsresultaat	475,1	457,4	416,7	409,8	389,0	478,6	518,6	494,8	555,2	574,1
Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen	245,2	263,5	267,3	275,7	284,1	286,5	302,6	305,3	314,7	318,2
Nettobedrijfsresultaat	229,9	193,9	149,4	134,1	104,9	192,1	216,0	189,5	240,5	255,9
Financiële opbrengsten	139,0	145,3	142,8	134,1	146,7	129,1	130,9	122,1	140,0	167,8
Financiële kosten	136,8	158,6	170,8	188,5	186,3	172,1	166,1	144,6	152,8	160,2
Courant resultaat	232,1	180,6	121,4	79,7	65,3	149,1	180,8	167,0	227,7	263,5
Uitzonderlijk resultaat	62,2	-6,6	-11,3	4,6	-5,8	21,7	-0,4	-1,8	52,3	35,9
Belastingen op het resultaat	58,7	50,2	43,8	40,6	38,6	52,8	57,7	58,5	72,9	79,3
Nettore resultaat na belastingen	235,6	123,8	66,3	43,7	20,9	118,0	122,7	106,7	207,1	220,1

SYNTHESE VAN DE VOORNAAMSTE BESTANDDELEN VAN DE RESULTATENREKENINGEN VAN DE NIET-VERWERKENDE BEDRIJFSTAKKEN

BIJLAGE 5

Volledige en verkorte schema's

(miljarden franken)

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998 r
Toegevoegde waarde	1.732,9	1.895,2	2.055,1	2.179,3	2.259,1	2.385,5	2.485,2	2.453,8	2.645,9	2.812,6
Personeelskosten	1.048,1	1.163,4	1.261,2	1.350,9	1.405,3	1.464,2	1.520,0	1.462,6	1.520,1	1.590,5
Overige bedrijfskosten	85,1	101,8	101,6	111,5	113,2	128,0	135,8	144,2	189,6	207,4
Brutobedrijfsresultaat	599,7	630,0	692,3	716,9	740,6	793,3	829,4	847,0	936,2	1.014,7
Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen	302,9	346,8	379,7	404,6	429,1	455,8	470,9	474,2	502,6	534,8
Nettobedrijfsresultaat	296,8	283,2	312,6	312,3	311,5	337,5	358,5	372,8	433,6	479,9
Financiële opbrengsten	344,2	422,1	497,9	613,4	633,3	556,9	644,6	639,3	879,3	732,8
Financiële kosten	325,6	395,0	450,9	553,8	540,8	520,6	585,9	571,9	795,2	634,0
Courant resultaat	315,4	310,3	359,6	371,9	404,0	373,8	417,2	440,2	517,7	578,7
Uitzonderlijk resultaat	17,8	6,7	10,8	22,0	9,3	9,1	30,7	0,8	56,1	55,4
Belastingen op het resultaat	59,5	69,9	79,2	74,8	83,4	98,8	100,1	110,4	125,8	141,0
Nettoresultaat na belastingen	273,7	247,1	291,2	319,1	329,9	284,1	347,8	330,6	448,0	493,1

VOORNAAMSTE FINANCIERINGSBRONNEN VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN
(miljarden franken)

	Ondernemingen die hun jaarrekening hebben neergelegd volgens									
	het volledige schema					het verkorte schema				
	Eigen vermogen (waarvan : kapitaal)	Voorzieningen voor risico's en kosten	Financiële leningen	Niet-financiële schulden ¹ (waarvan : op lange termijn)	Niet-financiële schulden ¹	Eigen vermogen (waarvan : kapitaal)	Voorzieningen voor risico's en kosten	Financiële leningen	Financiële leningen (waarvan : op lange termijn)	Niet-financiële schulden ¹
1989	3.224,9	(1.999,2)	3.124,3	(1.740,7)	2.901,1	531,2	(307,6)	432,1	(267,8)	621,8
1990	3.779,0	(2.461,8)	3.679,3	(2.068,0)	3.064,2	586,9	(358,5)	511,0	(324,0)	674,5
1991	4.222,9	(2.860,7)	3.920,5	(2.159,7)	3.286,0	640,5	(408,1)	576,0	(370,1)	734,1
1992	4.570,0	(3.152,9)	4.234,2	(2.245,1)	3.356,4	698,7	(465,0)	676,6	(435,3)	787,8
1993	4.881,1	(3.410,4)	4.227,5	(2.355,6)	3.585,4	792,4	(553,8)	759,4	(504,4)	853,1
1994	5.250,9	(3.721,3)	4.624,2	(2.624,5)	3.727,8	851,1	(609,1)	841,1	(569,6)	931,1
1995	5.582,3	(3.939,9)	4.800,7	(2.661,8)	3.844,2	904,3	(644,0)	932,6	(629,6)	998,2
1996	5.672,2	(4.043,6)	4.874,4	(2.657,2)	4.060,9	959,7	(674,7)	991,1	(666,8)	1.029,1
1997	6.398,6	(4.581,5)	5.470,2	(2.671,7)	4.510,7	1.043,4	(729,0)	1.087,2	(727,1)	1.157,7
1998 r	7.174,7	(5.120,5)	5.957,7	(2.814,0)	4.786,9	1.139,5	(758,9)	1.126,5	(733,2)	1.242,8

¹ Bestaan in hoofdzaak uit handels schulden, fiscale, sociale en loon schulden en diverse schulden.

VERLOOP, NAAR BEDRIJFSTAKEN, VAN DE NETTORENTABILITEIT VAN DE TOTALE INGEZETTE MIDDELEN, VAN DE GEMIDDELTE KOSTEN VAN DE FINANCIËLE SCHULDEN EN VAN DE NETTORENTABILITEIT VAN HET EIGEN VERMOGEN VÓór BELASTINGEN VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN

BIJLAGE 7

(procenten)

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998 r
Geheel van de ondernemingen										
1. Nettorentabiliteit van de totale ingezette middelen ¹ . .	11,5	10,2	9,8	9,3	8,9	8,4	8,6	8,2	8,3	8,4
2. Gemiddelde kosten van de financiële schulden ²	8,3	9,2	9,7	10,0	9,7	8,2	8,0	7,0	6,4	6,5
3. Nettorentabiliteit van het eigen vermogen ³	14,6	11,2	9,9	8,6	8,3	8,6	9,2	9,2	10,0	10,1
Verwerkende nijverheid										
1. Nettorentabiliteit van de totale ingezette middelen ¹ . .	14,3	11,6	9,4	8,0	7,2	9,3	9,8	8,6	9,6	10,0
2. Gemiddelde kosten van de financiële schulden ²	8,7	9,8	10,3	10,7	10,2	8,9	8,0	7,0	6,2	6,2
3. Nettorentabiliteit van het eigen vermogen ³	18,4	13,0	8,6	5,6	4,5	9,6	11,3	9,9	12,5	13,1
Niet-verwerkende bedrijfstakken										
1. Nettorentabiliteit van de totale ingezette middelen ¹ . .	10,4	9,7	10,0	9,7	9,5	8,1	8,3	8,0	7,9	7,8
2. Gemiddelde kosten van de financiële schulden ²	8,1	8,9	9,5	9,7	9,5	8,0	8,0	7,0	6,5	6,5
3. Nettorentabiliteit van het eigen vermogen ³	12,6	10,4	10,4	9,7	9,6	8,2	8,5	8,9	9,2	9,2

¹ Verhouding tussen het courante resultaat vóór belastingen en vóór financiële kosten, enerzijds, en de middelen van derden — m.a.w. het eigen vermogen en de financiële leningen —, anderzijds, vermenigvuldigd met 100.

² Verhouding tussen de financiële kosten en de financiële schulden.

³ Verhouding tussen het courante resultaat vóór belastingen en het eigen vermogen.

VERLOOP, NAAR BEDRIJFSTAKEN, VAN DE NETTORENTABILITEIT VAN HET EIGEN VERMOGEN¹

(procenten)

BIJLAGE 8

	1985	1986	1987	1988	1989 ²	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998 ^r
Geheel van de ondernemingen														
Grote ondernemingen	9,8	9,8	9,3	10,9	14,3	8,9	7,8	7,4	6,9	7,3	8,0	7,2	9,5	9,0
Kleine en middelgrote ondernemingen	8,7	10,4	10,3	10,8	9,2	6,0	4,3	3,3	1,6	2,4	2,7	2,9	4,6	6,1
Totaal	9,7	9,8	9,5	10,9	13,6	8,5	7,4	6,9	6,2	6,6	7,3	6,6	8,8	8,6
Verwerkende nijverheid														
Grote ondernemingen	8,9	9,0	8,9	10,8	14,7	9,1	4,7	3,0	1,4	7,9	8,0	6,5	11,8	11,1
Kleine en middelgrote ondernemingen	10,5	12,4	12,2	13,2	10,9	7,1	5,1	4,2	2,6	3,4	4,0	4,2	5,6	7,8
Totaal	9,0	9,3	9,2	11,0	14,5	8,9	4,7	3,1	1,4	7,6	7,7	6,3	11,3	10,9
Niet-verwerkende bedrijfstakken														
Grote ondernemingen	10,4	10,1	9,6	10,9	14,0	8,8	9,2	9,2	9,0	7,0	8,0	7,5	8,7	8,2
Kleine en middelgrote ondernemingen	9,3	10,0	9,8	10,2	8,9	5,8	4,2	3,1	1,5	2,2	2,5	2,8	4,4	5,9
Totaal	10,1	10,1	9,6	10,8	13,1	8,3	8,4	8,3	7,8	6,2	7,1	6,7	8,0	7,8

¹ Verhouding tussen het nettoresultaat na belastingen en het eigen vermogen, vermenigvuldigd met 100.² Met uitzondering van de NV Solway.